

VAD HÄNDE SEDAN?

Linda Oja är historiker, arkivarie och arbetar nu på Landsarkivet i Uppsala.

Tillsammans med Marie Lennersand har hon forskat om vad som hände efter de stora häxprocesserna i Älvdalen och Rättvik på slutet av 1600-talet. Linda tittade där speciellt på Älvdalen. Forskningen fokuserade på struktur, makt och enskilda människor. Att anklagas för svart magi var då belagd med dödsstraff.

Detta resulterade i denna bok "LIVET GÅR VIDARE"

"Mellan 1668 och 1671 pågick omfattande häxprocesser i Dalarna. Ett stort antal kvinnor, män och barn anklagades för att vara häxor som vänt både Gud och det kristna samhället ryggen. Anklagelserna ledde till långdragna förhör och rättegångar, och stora delar av folket i de drabbade socknarna var inblandade. Processerna ledde till många stränga domar och avrättningar. De flesta klarade sig dock med livet i behåll. Men hur blev deras liv efteråt?"

När häxprocesserna avslutats skulle de överlevande på något sätt återvända till den vardag de så brutalt ryckts ur. Hur gick det för Håll Ingel Andersdotter i Nittsjö som nästan blivit avrättad, den unga Marit Matsdotter i Åsen som sluppit dödsdom trots många vittnesmål emot sig och Hede Lars Ersson från Born som varken kunnat frias eller fällas? Vilken framtid väntade de

anhöriga till den halshuggna och på bål brända Gulichs Anna Olsdotter från Loka? De var alla - liksom många av deras grannar och i någon mån hela de drabbade socknarna - tvungna att hantera den situation som häxprocesserna lämnat efter sig. Det är dessa människor och denna situation som den här boken handlar om."

Björklinge släktforskarförening genom Anders Flood bjöd in Linda där hon berättade om sin forskning och om vilka källor hon använt.

Genom att husförhörslängder och flyttlängder ej existerade så tidigt så användes Ministerialböcker. Heder var viktigt vid denna tid.

Tanken var att även släktingar drabbades och Linda tittade på om familjerna flyttade ifrån byn och socknen.

Familjerna och de drabbade stannade ändå kvar visade det sig.

Skattelängder, olika i kombination användes. Speciellt Tiondelängder, Förskoningslängder och Restlängder.

Mantalslängder och förskoningslängderna tillsammans med restlängderna användes också för att se om de drabbade blev sjuka efteråt.

Detta skulle vara tecken på utfrysning m m. Många äldre (60+)

blev sjuka och befriade från skatt. Barnen klarade sig bra. Mantalslängder kan också redovisa förtroendemän i bygden, ibland med ett bomärke som enda kännetecken. Vigsellängder användes för att se om de drabbade unga kvinnorna gifte sig, dvs ett sätt att se att de fungerade socialt. Det gjorde de och en kuriositet är att minst sju kvinnor gifte sig unga med män som de tidigare anklagat på olika sätt. Man kunde skilja människor åt genom att de hade speciella tilltalsnamn/gårdsnamn före namnet även i mantalslängden och förskoningslängden. Skilsmässor var ej heller förekommande. Tvärtom var det färre konflikter i protokollen tiden efter processerna. Kyrkoräkenskapen är en källa att titta i. Landshövdingens korrespondens en annan. Dopböcker användes för att se om de anklagade fick vara faddrar. Fadderskapet var religiöst kopplat då man ville tillförsäkra barnet en kristen uppfostran. De anklagade fick kort tid efter häxprocessens slut vara faddrar. Skottpengar till jaktlaget kunde redovisa vilka som faktiskt skjutit "odjuret" och därför var med i själva jakten. Vi tackar Lina Oja för en intressant och "magisk" föreläsning!

Gunilla